

dige viden om behandling af unges misbrug tilføres den kommunale sagsbehandling.

Lovforslaget udspringer som bekendt af satspuljeaftalen for det sociale område for 2004, hvor der endvidere blev afsat en pulje til øget behandlingsindsats for unge misbrugere under 18 år.

Unge med misbrugsproblemer har ofte også en række andre sociale problemer, som der skal tages højde for, når planen skal udarbejdes. Den lovmæssige placering i servicelovens kapitel om støtte til børn og unge skal således sikre, at vi får kigget på barnets problemstilling i sin helhed.

Da lovforslaget omhandler unge under 18 år, er det de almindelige bestemmelser i servicelovens kapitel 8 om særlig støtte til børn og unge, der skal anvendes ved tilrettelæggelsen af den samlede indsats. Det gælder jo også tidsfristerne for sagsbehandling i børne- og ungesager.

Jeg synes, det har været positivt at høre på kommentarerne fra ordførerne, og jeg giver selvfølgelig tilsagn om i forbindelse med udvalgsarbejdet at medvirke til at besvare de spørgsmål, der måtte være.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 8: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Anbringelsesreform).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).
(Fræmsat 06/10 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Andersen (V):

Dette lovforslag følger op på forliget om en forstærket indsats for udsatte børn og familier fra april i år mellem en række af Folketingets partier.

Baggrunden for forslaget er, at kvaliteten i indsatsen for udsatte børn og unge i dag er for dårlig. Anbragte børn og unge klarer sig desværre typisk dårligere end andre med hensyn til familie, sundhed og uddannelse, og årsagerne til flere af problemerne ligger desværre i sagsbehandlingen.

Undersøgelser peger endvidere på, at den nuværende indsats på området ikke lever op til lovgivningens intentioner. Anbringelsesreformen, som vi nu står over for, har til formål at rette op på dette og give de anbragte børn samme muligheder som andre børn for uddannelse, arbejde og familieliv.

Kl. 13.50

Dette lovforslag indeholder derfor en række forbedringer, der skal give en tidligere indsats, en bedre sagsbehandling, mere fokus på de anbragte børns skolegang, en styrket inddragelse af anbragte børns familier, et løft for børnenes retssikkerhed, styrket kontrol med kommunerne og et øget efterværn og forbedret udslusning efter en anbringelse.

For Venstre er det vigtigt, at vi altid holder os for øje, hvad der er barnets tarv. Anbragte børn skal ikke lide overlast på grund af stive systemer og dårlig sagsbehandling. Derfor ligger dette forslag også i naturlig forlængelse af L 7, som vi netop har behandlet. Der skal fokus på, hvad der er bedst for det enkelte barn og den enkelte familie.

For Venstre er det afgørende, at familie og netværk i langt højere grad inddrages i anbringelses-sager. Vi så i går en afsagt dom i Esbjerg til fordel for, at bedsteforældre kan fungere som plejeforældre, og det skal vi benytte os langt mere af. Anbringelser inden for familie og netværk må alt andet lige være mere stabile, og med dette forslag lægges der også op til, at kommunerne skal overveje, hvordan der systematisk kan ske inddragelse af familien og netværket.

I Venstre mener vi, at dette forslag kan give en mere målrettet indsats for udsatte børn og unge og rette op på de problemer, der eksisterer i dag. Barnets tarv sættes i højsædet, og på den baggrund kan Venstre fuldt ud tilslutte sig forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det fru Sandy Brinck som ordfører.

Sandy Brinck (S):

Når et barn bliver anbragt uden for eget hjem, skal vi vide med os selv, at vi påfører barnet en social begivenhed: at skulle starte en hverdag et andet sted, hvorfor? Loyalitetskonflikten til mor og far og ikke mindst savnet af de forældre, som trods alle deres fejl stadig er elsket af barnet. Alt dette giver sorg, og jeg tænker ofte på, at det skal være et ualmindelig stærkt barn, der kommer helskindet igennem både det, der går forud for en anbringelse, og det liv, som følger.

Den viden gør det soleklart, at beslutningen om at anbringe et barn skal ske på et ordentligt grundlag, og at indholdet i selve anbringelsen skal være af så høj kvalitet, at det opvejer det traume, anbringelsen i sig selv betyder for barnet.

Den justering af lovgrundlaget, som vi behandler i dag, handler desværre meget lidt om kvaliteten i selve anbringelsen, men fokuserer primært på kvaliteten i sagsbehandlingen. Det er afgørende, at så indgribende en beslutning sker på baggrund af grundigt forarbejde, men vi skal også have øje for det, der sker, efter at beslutningen er truffet.

I sammenhæng med kvaliteten i sagsbehandlingen vil jeg godt nævne, at for Socialdemokraterne er det vigtigste det, som ligger uden for lovforslaget, nemlig efteruddannelsen af sagsbehandlere. Set med vores øjne er det her, at den helt store forbedring bliver realistisk, og ikke så meget de præciseringer, som lovforslaget fremfører.

Samtidig har det for os været helt nødvendigt, at der føres en skarpere kontrol med kommunerne i forhold til at overholde de krav, som lovgivningen stiller, f.eks. i forbindelse med, at børn bliver hørt, og at familie og netværk inddrages – og i forhold til at beslutningerne altså ikke skal træffes på baggrund af kommunens økonomi. Vi hører jo desværre alt for ofte, at pludselig hjemtages børn fra anbringelser, og mistanken er meget klar, nemlig at det sker på baggrund af kommunens økonomi frem for på baggrund af barnets situation.

Vi er tilfredse med, at vi med den her lovgivning giver børnene flere rettigheder til at blive hørt og til at kunne klage. Barnet er ikke bare en brik, som der kan flyttes rundt med. Her har vi et klart eksempel på, at vi i konkret lovgivning implementerer FN's børnekonvention. Barnet

får en central rolle i behandlingen af sin egen sag, hvilket turde være naturligt og også er godt for sagens videre forløb.

Et andet punkt, som vi vil fremhæve, er de forberedende kurser til plejefamilier. Dette er et af de få tiltag, som retter sig mod kvaliteten i selve anbringelsen. Vi finder det meget vigtigt, at de familier, som påtager sig at modtage et nyt familiemedlem, er klædt på til opgaven. Det er jo ikke bare naboens barn, som flytter ind, men et barn med en tung rygsæk, som lige netop har fået endnu en tung sten i den rygsæk ved at blive anbragt. Det er en stor opgave at håndtere.

Kl. 13.55

Samtidig skal en plejefamilie vide, hvor vigtigt det er, at de kan rumme barnets biologiske familie. Man skal kunne forstå, at barnet stadig elsker sine forældre, og man skal kunne vise barnets rødder respekt, fordi de er en del af barnet.

Meget kunne nævnes, men lad mig resumere vores politiske grundlag for de forhandlinger, der gik forud for dette lovforslag, og den behandling af lovforslaget, som nu er påbegyndt.

For os er overskriften kontinuitet. En anbringelse er i sig selv et brud, men hvis der skal komme noget som helst godt ud af en anbringelse, må den være så velovervejet og så velforberedt, at barnet ikke efterfølgende skal opleve adskillige skift, nye steder at bo, nye voksne at forholde sig til, rodløshed og afgørende brud på den tillid, børn bør kunne have til voksne. Et barn skal ikke svinge mellem at være anbragt og hjemme eller mellem forskellige anbringelsessteder.

Lovforslaget er et bidrag hertil, men vi er ikke der, hvor opgaven er løst en gang for alle. Men selvfølgelig er dette et fint og godt skridt, som Socialdemokraterne kan støtte.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det fru Pia Kristensen som ordfører.

Pia Kristensen (DF):

Anbringelse af børn uden for hjemmet er et område, som er meget vanskeligt at arbejde med og det med rette. En anbringelse af et barn uden for hjemmet bør og skal være noget af det sidste, man griber til, for det er et stort indgreb over for barnet, den unge og forældrene.

Når det er nødvendigt at anbringe et barn uden for hjemmet, må man selvfølgelig også sikre barnet de bedste betingelser for en ordentlig opvækst. Men vi må erkende, at der er en række

grundlæggende problemer i forbindelse med indsatsen over for udsatte børn, unge og deres familier. Der arbejdes ikke tilstrækkelig målrettet i forhold til det enkelte barns behov, der følges ikke op på indsatsen, og der dokumenteres ikke i et omfang, der gør det muligt at vurdere virkningerne af indsatsen. Derfor besluttede satspuljepartierne sidste år at lave en anbringelsesreform. Den skal rette op på de problemer, der er i den nuværende lovgivning.

Med det her lovforslag sker der en lang række justering og præcisering af den gældende lovgivning. I Dansk Folkeparti hilser vi forslaget velkommen og ser det som et grundlag for en generel styrkelse af indsatsen over for børn og unge med behov for særlig støtte og også en styrkelse af retssikkerheden.

Lovforslaget bygger på det mål og den forudsætning, at kommunerne skal blive bedre til at løse opgaverne. Der skal skabes en større kontinuitet i det anbragte barns liv. Der skal ske en tidlig opsporing af børn med særlige behov. Der skal ske en øget inddragelse af barnet, og relationerne til familie og netværk skal styrkes.

Lovforslaget giver både børn og forældre en lang række nye rettigheder, og det er et menneske- og familiesyn, som Dansk Folkeparti bifalder.

Er der noget, vi også i høj grad bifalder, så er det, at viften af anbringelsesmuligheder udvides med netværksanbringelser. Det er en hjertesag for os. Vi mener, det er vigtigt, at der lægges vægt på de ressourcer, som barnets familie og netværk er i besiddelse af, inden man vælger arten af hjælpeforanstaltninger.

I Danmark har man hidtil været tilbageholdende med at anvende slægtsanbringelser. Derfor er vi selvfølgelig meget tilfredse med, at lovforslaget lægger op til, at man i højere grad skal udnytte ressourcer i barnets familie og netværk. Vi er meget tilfredse med, at det helt klart fremgår af lovforslaget, at det er et vigtigt mål. For hvorfor i alverden skal man anbringe et barn på en institution eller hos en fremmed plejefamilie, hvis der er nogle kærlige bedsteforældre, onkler eller tanter, der kan påtage sig opgaven?

Afslutningsvis vil jeg blot sige, at Dansk Folkeparti selvfølgelig støtter det her lovforslag. Efter vores opfattelse indeholder det en række initiativer, som styrker retssikkerheden for både børn og forældre, og vi mener, at forslaget vil

medføre en generel forbedring for de implicerede i anbringelsessituationer.

Nu har jeg undladt at anvende ordet reform, for Dansk Folkeparti mener ikke, at der her er tale om en decideret reform, men snarere en række præciseringer og justeringer i den gældende lovgivning.

Vi havde gerne set, at der var blevet ændret på proceduren i forbindelse med tvangsanbringelser. Vi er skeptiske over for, at det er kommunernes børn og unge-udvalg, der er første beslutningsinstans, og vi har svært ved at se, hvad vi skal bruge Den Sociale Ankestyrelse til.

Under lovarbejdet rejste vi spørgsmålet om en domstolsmodel. Vi ser gerne, at anbringelses-sager går direkte til domstolene og ikke som nu gennem flere led. Desværre kunne vi ikke skaffe flertal for en sådan beslutning.

Kl. 14.00

Men til sidst vil jeg blot sige, at vi selvfølgelig støtter det her forslag, for vi ser det som et væsentligt bidrag til at forbedre indsatsen på dette område.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg vil blot spørge Dansk Folkepartis ordfører eller måske nærmere bede Dansk Folkepartis ordfører forklare mig, hvordan det kan blive til en fordel for et barn, som i forvejen er i en sårbar situation, at skulle igennem en retssag. Jeg har svært ved at forestille mig, at det, man lige nøjagtig har brug for på det tidspunkt, er at skulle i en retssal med dommere, forsvarere og hele møletjansen. Hvad ligger der til grund for, at Dansk Folkeparti synes, at det lige nøjagtig ville være et gode for barnet?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Nu er det jo ikke sådan, at det er børnene, der skal slæbes igennem retssager. Men grunden til, at vi godt ville have haft en domstolsmodel med ind i denne her anbringelsesform, er, at vi hører om sager, hvor forældre får deres børn fjernet på et forkert grundlag, hvor det faktisk ikke er nødvendigt at fjerne børnene. Og der ser vi mange forældre, der må kæmpe med systemet for at få deres børn hjembragt igen.

Derfor synes vi, at det i stedet for, at en sag skal behandles igennem flere led, så f.eks. kunne være sket via byretten.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu indeholder anbringelsesreformen, som jeg er enig med fru Pia Kristensen i ikke er en reformreform, trods alt et tiltag, hvor vi vækker vagthunden, nemlig Den Sociale Ankestyrelse, så de holder noget bedre øje med, at kommunerne rent faktisk følger loven, også hvad angår den problemstilling, som fru Pia Kristensen nævner.

Vil Dansk Folkeparti ikke erkende, at vi den vej rundt faktisk har forsøgt at gøre en ekstra indsats over for den retssikkerhed, som selvfølgelig gælder både for forældre og for børn i den her slags sager?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Det er korrekt. Dansk Folkeparti foreslog som sagt en domstolsmodel, men der var ikke flertal for den, og det accepterer vi. Og så kan jeg kun sige, at vi da er tilfredse med, at Den Sociale Ankestyrelse uopfordret kan tage sager op, for så bliver der en kontrol i kommunerne.

Som sagt støtter vi også det her forslag, fordi det er virkelig godt i forhold til den gældende lovgivning. Vi tror på, at det kan være med til at rette op på disse skavanker og de kedelige sager, vi desværre har været udsat for i mange, mange år.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, vi siger tak. Og så går vi videre i ordførerrækken. Det er fru Charlotte Dyremose.

Charlotte Dyremose (KF):

Det her forslag er ligesom det tidligere, vi behandlede i dag, et forslag, der skal bidrage til at hjælpe nogle af dem, der er allermest udsat i vores samfund, nemlig de børn, der har særlige problemer. Børn og unge, hvor familielivet ikke fungerer, hvor mor og far ikke magter at være forældre, er nogle af dem, der har det allersværest i vores samfund. Derfor er vi Konservative utrolig glade for, at det er lykkedes med et bredt forlig at få ændret på nogle af reglerne på det her område.

Venstres ordfører remsede de forskellige tiltag op, og jeg vil derfor nøjes med at nævne nogle af de ting, som vi fra konservativ side lægger særlig vægt på.

Vi lægger særlig vægt på, at børnene nu skal inddrages mere, at børnene og de unge bliver spurgt mere og skal have mere at skulle have sagt, hvad angår deres anbringelsessted. Også at

vi hæver kvaliteten, så vi forhåbentlig får en mere sammenhængende anbringelse, at de børn, der skal anbringes, bliver anbragt så tidligt, at de ikke når at blive fuldstændig ødelagte af problemerne i familien, inden de bliver anbragt, men at vi også samtidig forsøger at blive bedre til at hjælpe dem, så de børn, hvor forældrene kan guides og kan hjælpes til at magte forældreopgaven, kan få lov at blive hjemme hos de forældre, de, som andre ordførere også har været inde på, jo elsker trods alle de problemer, der måtte være.

I samme åndedrag kan man sige, at den del, der handler om familier og netværk, er noget af det, som vi fra konservativ side lægger utrolig stor vægt på, ikke kun når det handler om at inddrage familien og netværket til at styrke forældrene og til at bakke op omkring det barn, som lever i en familie, der ikke er så velfungerende, som man kunne ønske, men også i den situation, hvor barnet ikke kan leve hjemme hos mor og far eller den ene af dem, at der så findes ressourcepersoner i netværket, som kan tage sig af barnet.

KL 14.05

Vi er fuldstændig klar over, at nogle af de børn, som har meget svage relationer, har forældre med meget svage relationer, ikke nødvendigvis har nogen netværkspersoner, der kan tage sig af dem. Men findes de her ressourcer, jamen så tror vi på, at barnet får en langt bedre og langt tættere og også langt mere langtidsholdbar tilknytning til en netværksperson, enten som en ekstra støtte eller som den person, man bor hjemme hos. Det her handler jo om, at nogle børn, når de bliver anbragt, bliver kastet mange steder hen i systemet, og derfor må vi forsøge så godt, vi nu kan, at sikre, at de fastholder kontakten til de ressourcepersoner og de kontakter, de har knyttet i deres barndom.

Derfor er vi også glade for initiativet, hvor man i forbindelse med de lidt større børn overvejer, om der er noget i nærområdet, der ville være bedre for dem end at anbringe dem langt væk på en institution eller i en plejefamilie, f.eks. at de kan bo, med opsyn, i deres nærområde og derfor holde kontakterne til de venner, de måske har i skolen eller i den lokale sportsklub, så de ikke mister kontakterne, fordi der er problemer hjemme hos mor og far, fordi det netop er så meget vigtigere for de her børn og unge, at de har nogle andre kontakter, hvis ikke støtten fra mor og far er tilstrækkelig.

Den sidste ting, jeg skal nævne, er muligheden for at vende tilbage til efterværnet, altså det,

at man kan få støtte også efter det 18. år, også hvis man som 18-årig har sagt: Nej, jeg gider ikke systemet mere, nu har jeg prøvet det her institutionsliv nok, men at man så har en fortrydelsesret, når man finder ud af, at man er meget alene uden tilknytningen til det sted, hvor man har tilbragt en del af sin ungdom.

Alt i alt er vi utrolig glade for, som forliget er møntet ud, og vi er også glade for, skal jeg her til sidst tilføje, at den ekstra kontrol, der nu bliver med kvaliteten, bliver i det almindelige system og ikke via domstolene, da vi heller ikke finder det hensigtsmæssigt at trække hverken børn eller familier igennem sådan et system.

Vi støtter det her forslag varmt.

Villy Søvndal (SF):

Lovforslaget her er jo som tidligere sagt en udmontering af den forhandling om anbringelsesreformen, som SF også er en del af, og det vil sige, at den indeholder nogle elementer, som vi støtter. Men jeg synes altså, at socialordførerne er kommet i fantastisk godt humør i dag på den måde, at der er en fantastisk tro, der også bærer videre fra sidste lovforslag, på, at de her ting løser alle problemer.

Jeg er desværre ikke så sikker. Jeg ville gerne kunne dele den fuldstændige optimisme, men det skyldes måske, at jeg har været med til at lave en anbringelsesreform en gang før, hvor vi ville nogle af de samme ting, og heller ikke dengang løste det alle problemer. Derfor tror jeg, det er vigtigt at have en sådan ædruelig skærpet årvågenhed over, hvordan området faktisk udvikler sig.

Hvis vi kigger på, hvad der faktisk sker på anbringelsesområdet for de mest udsatte børn, så er det værd at bemærke, at den her reform vedtages på et tidspunkt, hvor området er under et kolossalt pres.

Hvis man taler med døgninstitutioner, hvis man taler med opholdssteder, hvis man taler med de organisationer, der arbejder med de her børn og unge, med socialpædagogerne eller dem på opholdsstederne, så får man et billede af kommuner, der i øjeblikket lægger økonomiske lofter ind over, hvor mange børn der må være anbragt, man får et billede af kommuner, der hjemtager børn, selv om aftalen var, at de skulle blive på en døgninstitution.

Det betyder, at vores ønske om kontinuitet, om varighed i løsningerne bliver imødegået af den stramme, meget stramme økonomiske politik, som regeringen fører over for kommunerne,

og hvor en del af kommunerne så vælger at lade det her område for de mest udsatte børn betale prisen.

Det er virkeligheden, og det synes jeg er vigtigt at tage udgangspunkt i, når vi så diskuterer de ting, der faktisk er i reformen. Det forhindre ikke, at de ting, der i øvrigt er indeholdt i reformen, er gode ting. Det er det også efter SF's opfattelse, men jeg vil bare advare imod det rosenrøde billede, som efter min opfattelse ikke passer med virkeligheden.

Hvad er det så for gode ting, der er? Den ene er, at vi siger noget om, at det er vigtigt at komme ind i de her svære børnesager på et meget tidligt tidspunkt, altså noget om den tidlige indsats. Jeg er sikker på, at socialministeren også er bekendt med de meldinger fra bl.a. Landssammenslutningen af Opholdssteder, der melder med bekymring over, at de ikke får ret mange små børn ind i opholdsstederne og døgninstitutionerne i øjeblikket.

Det er jo et udtryk for, at økonomitænkningen i kommunerne vejer meget tungt i de her sager, fordi det er meget dyrt at anbringe et lille barn, fordi et lille barn skal være anbragt over et langt forløb og derfor koster mange penge. Det vil sige, at det, vi forsøger med lovforslaget her, er at imødegå den udvikling, der er i gang, og igen sikre, at små børn, der har behov for en anbringelse, også får den anbringelse, der gør, at de får det barneliv, de har brug for.

Kl. 14.10

Det andet område, som er vigtigt, er bedre sagsbehandling. Når man deltager i en forhandling, kommer man jo ikke igennem med alt, hvad man ønsker. En af de ting, SF ønskede i de her forhandlinger, var at lægge et loft over, hvor mange enkeltsager en sagsbehandler måtte sidde med. Det er, fordi jeg har hørt rygter om, at i en enkelt stor kommune på Fyn, nu vil jeg ikke nævne navne, har sagsbehandlerne helt op til 120 børnesager pr. sagsbehandler. Så er det jo umuligt at håndtere dem betryggende, sådan at man virkelig har føling med de sager. Men det ville regeringen ikke være med til at lægge et loft over, og det bøjer vi os selvfølgelig for.

Vi er også enige om behovet for mere fokus på skolegang. Der er sagt en del om det, jeg skal ikke sige mere. Vi er også enige om den styrkede inddragelse af børn og familier i de her forløb. Vi er også enige i en stærkere kontrol med kommunerne, men det indbefatter også en kontrol, hvor de kommuner, der alene anlægger økonomiske betragtninger, hvor man pludselig ved en

budgetlægning en dag i september får øje på, at man kan spare 10 mio. kr. på anbragte børn – det var da underligt, den erkendelse kom lige præcis sammen med budgetlægningen – har ministeren en pligt til at have overtilsyn med og også til at holde øje med, om det er et brud på de handleplaner, der ligger, og som er til børnenes retsbeskyttelse.

Endelig er vi meget glade for de bestemmelser, der er om efterværn og forbedret udslusning. Det er jo en gammel SF-mærkesag, der her bringes videre. Derfor støtter vi det forslag, der træder i kraft 1. januar 2006. Det betyder også, at der skulle være tid til at være klar, når reformen kommer ude i kommunerne.

Og så bare en lille bemærkning til sidst om fremtiden. Denne her reform kommer altså til at træde i kraft lige før strukturreformen. Nogle af dem, der bliver de mest udsatte i strukturreformen, som regeringen har lagt op til, er lige præcis børnene. Indtil nu har det været sådan, at når en kommune anbragte et barn, så var der en del finansiering mellem kommune og amt. Når strukturreformen træder i kraft med regeringens oplæg, så skal kommunen betale den fulde udgift, hver eneste krone, altså det dobbelte, i det øjeblik, man beslutter at anbringe et barn.

Hvad mon det betyder for den kommunale vilje til at anbringe børn? Jeg spørger bare. Jeg vil gerne give svaret, hvis nogen er i tvivl.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det fru Ida Jørgensen som ordfører.

Ida Jørgensen (RV):

For Det Radikale Venstre er det en god dag i dag. Vi har set frem til, at den aftale, vi lavede i foråret efter lange og intense forhandlinger, bliver til ny vedtaget lovgivning.

Når det er så afgørende, at lovgivningen begynder nu, er det, fordi det også er startskuddet til en gennemført, grundig og fokuseret implementering, og det er der brug for. Den lov, vi havde, var god, men den blev ikke fulgt, og derfor var der rum til principielle forbedringer.

Først om de principielle forbedringer. Det har været afgørende, at balancen mellem barnets interesser og de voksnes interesser er ændret til fordel for barnet. Kontinuitet og inddragelse. Det er afgørende, at vi kan hjælpe børn med noget af det, der er afgørende i et barneliv. En tryk og fast base, en bevidsthed om at dette ikke pludselig holder op, men er noget, som jeg som

barn kan regne med. Det vil give et nyt perspektiv for barnet og forhåbentlig også gøre, at vores indsats i højere grad bliver vellykket set fra barnets side.

Inddragelsen er en anden radikal prioritet. Det at barnet også konkret kan lade sin stemme høre i spørgsmål, der vedrører barnet selv, er en nyskabelse. Det kan være, det kommer bag på nogen, men sådan var det ikke. Principielt er også, at det er det faglige skøn, der er udslagsgivende for, hvilken indsats der gøres for barnet, ikke politiske kæledægger eller økonomiske prioriteringer, men det som er godt for barnet. I den forbindelse vil jeg også nævne den tidlige indsats og dermed det arbejde, der kan forebygges de mest indgribende foranstaltninger.

Dernæst noget om det at følge loven. Vi havde en lov, der, hvis den var fulgt til punkt og prikke, ville have givet andre resultater end dem, vi har set. Det er i hvert fald den vurdering, man må gøre sig, hvis man blot orienterer sig overfladisk i de rapporter og udredninger, der er lavet om f.eks. kommunernes sagsbehandling.

Kl. 14.15

Det kan være, at der er et bidrag til bedre sagsbehandling i det faktum, at der bliver færre ganske små kommuner, men det er ikke sikkert. Derimod er der et begrundet håb om, at hvis ministeren følger lovgivningen, ikke kun til dørs, men også helt ind i forvaltningen, så får vi en langt bedre håndtering af disse børns vilkår og muligheder. Vi vil følge området og implementeringen tæt.

Virkeliggørelsen af de principper, der er lagt ind i loven, er afgørende for området. Dermed er også sagt, at det store arbejde for ministeren begynder nu: uddannelse, efteruddannelse og overvågning.

Sidst vil vi nævne, at det mantra, som har været vores under forhandlingerne, stadig gælder. Der er ikke et rigtigt eller forkert antal fjernelser hverken tvungne eller frivillige. Der er noget rigtigt at gøre for det enkelte barn, det er det afgørende.

Børnene er samfundets håb og samfundets fremtid, men børnene har bestemt også en nutid – lige nu, lige her – som ligeværdige mennesker i et samfund, ikke kun under forberedelse til et voksenliv, ikke kun på vej, men med fuld ret til, at vi som voksne tager på os at bestræbe os på at skabe rammerne for et godt barneliv her og nu.

Line Barfod (EL):

Anbringelse af børn er, som flere andre også har været inde på, meget følsomt og noget, der giver anledning til mange problemer. I Danmark fremgår det tydeligt af debatten, at der både er børn, der bliver anbragt, som ikke burde have været det, og der er børn, der burde have været anbragt, som ikke bliver det.

Der er også alt for ofte eksempler på, at det er økonomitænkning, der kommer til at bestemme, så børnene bliver hevet frem og tilbage, selv om det ikke burde være det, der var det afgørende. Især er der alt for mange eksempler på, at indsatsen ikke bliver gjort tidligt, så man kunne have forebygget, at det overhovedet kom dertil, at det var nødvendigt at anbringe et barn.

Vi synes, det er fornuftigt at se på, hvad man kan gøre for at forbedre sagsbehandlingen omkring anbringelser. Vi mener, der er mange gode taktik i det forslag, der ligger her, og i hele det forlig, der er indgået om anbringelsesreform.

Men jeg vil sige allerførst, og det har vi sagt lige fra starten, at vi mener, det er meget besynderligt at gå ind og lave den her anbringelsesreform samtidig med strukturreformen og sådan set fuldstændig uafhængigt af, hvad der sker med hensyn til strukturreformen.

Det kommer forhåbentlig ikke til at give alt for mange problemer, men vi har svært ved at se, hvordan det kan undgå at give ganske mange problemer, at det her skal føres ud i livet, samtidig med at man er i gang med en total omkalfatring af de fleste kommuners forvaltninger, fordi de skal lægges sammen med andre. Så vil det måske ikke være det her område, der bliver prioriteret allerhøjest, når de pågældende skal se, hvad de skal sætte ressourcer af til at holde møder om osv.

Vi tror, som det også er fremgået af debatten og af mange af de høringssvar og indlæg, der er kommet, at noget af det, der er allerstørst behov for, er, at vi får styrket sagsbehandlingen, at der kommer flere ressourcer til sagsbehandling og især til uddannelse og efteruddannelse af dem, der skal sidde med sagerne. Det er jo også vigtigt med de mange punkter, der er omkring styrkelse af børns rettigheder; dem støtter vi varmt.

Men det er også nok så afgørende, hvordan økonomien kommer til at hænge sammen på det her område. Hvad bliver der af penge til kommunerne? Hvordan bliver refusionen, udligningen til kommunerne? Bliver det sådan, at vi fortsat kommer til at se, at kommuner har en dårlig

økonomi og så tager børnene hjem, eller hvad kommer der til at ske?

Så er der en væsentlig knast, som gør, at vi har svært ved umiddelbart at sige, at vi vil støtte forslaget. Det er problemet omkring netværksanbringelser, hvor man siger, at udgangspunktet er, at der skal der ikke betales et vederlag, som der skal til andre plejefamilier. Vi ser en stor risiko for, at kommunerne i nogle tilfælde så vil være økonomisk fristet til at vælge netværksanbringelser i stedet for andre former, fordi det er det økonomisk mest fordelagtige, i stedet for at se på, hvad der er bedst for barnet.

Vi er helt enige i, at der kan være en række tilfælde, hvor det er bedst for barnet at blive anbragt hos familie, hos en lærer eller andre, som man har en god kontakt med. Men der kan også være situationer, hvor det er problematisk.

Da Socialudvalget var i Island her i sommer, hørte vi om, at de har mange tilfælde af, at bedsteforældre får barnet, altså bedsteforældrenes barnebarn, men at det giver problemer, fordi bedsteforældrene kommer til at stå i en loyalitetskonflikt mellem deres eget barn, moderen, og så barnebarnet, som de skal tage sig af, og at man derfor i nogle tilfælde faktisk ikke mener, at det er det bedste for barnet at være anbragt hos bedsteforældrene.

Kl. 14.20

Så vi mener, at man er nødt til at gå ind og se på, om det altid vil være det bedste, og vi mener også, at det er rimeligt, at man, hvis man tager den opgave på sig, at man skal tage sig af et barn med problemer, så også i mange tilfælde får et vederlag for det.

Der kan ligge et meget stort arbejde i at tage sig af et barn, som måske har nogle skader fra sit tidligere hjem, og der burde være mulighed for at få et ordentligt vederlag. Så det er noget af det, vi vil bruge tid på under udvalgsarbejdet, og vi vil også rejse et ændringsforslag om, at netværksanbringelser bør udløse det samme vederlag som andre.

Så vil jeg sige, som hr. Villy Søvndal også var inde på, at hvad angår strukturreformen er det her område noget af det, der er aller mest udsat, og vi er meget nervøse for, hvad der kommer til at ske. Når man går ind og markedsfører så følsomt et område som anbringelser af børn og gør det til en vare, hvor kommunerne skal gå ind på en portal for at se, hvilke tilbud der er bedst og billigst osv., så er vi meget nervøse for, hvordan det kommer til at blive styret fremover.

Så det er noget, vi vil holde øje med, og vi håber, når vi forhåbentlig snart får et valg og et andet flertal, at det vil lykkes os at ændre på det, der er lagt op til med strukturreformen, så vi kan få ordentlige vilkår for anbringelser af børn fremover.

Tove Videbæk (KD):

Kristendemokraterne siger ja tak til den her anbringelsesreform. Den har været længe på vej, og det er godt, for det skulle gøres grundigt. Allerede i april 2002 arrangerede Socialudvalget en høring om anbragte børn og unge, for som socialordførere havde vi brug for at høre alle parter i sagen. Der var enorm opbakning og fokus på høringen, og her fik vi rigtig mange gode ting, som vi har kunnet arbejde videre med.

Senere har der været en del møder omkring sagen også med socialministeren, og jeg er glad for det resultat, det er blevet til. En ekstra indsats var nødvendig, for der er voldsomme problemer på området. Bl.a. viste nogle undersøgelser, at kun i halvdelen af alle sager på det her område blev der foretaget § 38-undersøgelser i kommunerne. Det er jo de undersøgelser, der skal afdække, hvad problemet er i den familie, som man konkret her og nu arbejder med og ønsker at hjælpe.

Samtidig blev det afdækket, at man ikke lyttede til børnene i mere end 20 pct. af alle sager, og det på trods af at lovgivningen siger, at der skal lyttes til børnene, og der skal foretages § 38-undersøgelser. Når problemet ikke er blevet afdækket, og man ikke lyttede til børnene, ja, så fjernede man måske for mange børn i nogle kommuner og for få i andre kommuner.

Samtidig var det sådan i mange kommuner, at familien og det nære miljø ikke kunne få lov til at hjælpe med de positive ressourcer, de havde og gerne ville tilbyde at hjælpe til med. Mange steder blev de blot bedt om at holde sig uden for. Det resulterede i, at mange familiemedlemmer og især bedsteforældre, som stod og gerne ville hjælpe og endog tilbød at være plejefamilie, blev bedt om at blande sig udenom. Det var ulykkeligt både for børn og familiemedlemmerne. Børnenes liv blev slået i stykker, mange gange i flere omgange, og det kunne have været undgået. Så der skulle altså ske noget.

I Kristendemokraterne er vi meget tilfredse med, at der i den nye anbringelsesreform bliver lagt ekstra vægt på § 38-undersøgelserne. Der præciseres helt konkret, hvad der skal gøres, og hvordan det skal gøres. Det præciseres, at der

skal lyttes til børnene, hvis det kan lade sig gøre. Men udgangspunktet er, at der skal lyttes til børnene.

Nu skal netværksanbringelser så være en helt naturlig del af de muligheder, der tages i brug, når man skal beslutte, hvad der skal gøres, når der er problemer i en familie.

Vi tror, at når man tager imod pårørendes og familiemedlemmers positive ressourcer og tilbud om at yde en indsats i problemløsningen, så vil der komme en synnergieffekt. Alle gode kræfter omkring barnet arbejder sammen om at finde de bedste løsninger.

Det kan lade sig gøre i rigtig mange tilfælde, men naturligvis ikke i alle. Der er familier, der har så store problemer, at der ikke er anden udvej end at anbringe barnet i en fremmed familiepleje, og her er det rigtig godt, at vi ved, at vi har et stort korps af gode og velfungerende familieplejere og institutioner i Danmark.

Men hvad er egentlig det bedste i en situation? Det kan være svært at afgøre, og dertil har mange sagsbehandlere jo også meddelt, at de føler sig for dårligt uddannet på det her område. Derfor vil der også i forbindelse med reformen blive tilbudt både korte og lange kurser til sagsbehandlerne, og der skal også mere forskning til vedrørende, hvad der virker, hvad der er bedst, og hvordan gør vi det bedste for børnene, for udgangspunktet må hele tiden være barnets bedste.

Kl. 14.25

Det er godt, at der også er mange forskningsprojekter i gang på dette område, bl.a. KABU, for vi ved for lidt om, hvad det bedste er for børnene, og det er jo det, der skal være hele formålet med og udgangspunktet for, hvad vi foretager os på dette område.

For bedre at kunne kontrollere, at loven bliver fulgt, bliver Den Sociale Ankestyrelse styrket, så den kan være en langt mere aktiv medspiller, lave stikprøver og hele tiden holde øje med, at man alle steder har barnets bedste for øje, for det er jo det, hele den her proces drejer sig om. Alt det, der gøres, skal være til gavn for børnene i Danmark. De er vores guld; de er vores lands fremtid; vi skal gøre alt det bedste, vi ved, for dem, og denne her anbringelsesreform mener vi hos Kristendemokraterne er et godt skridt på vejen.

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg vil gerne takke for den konstruktive debat og de mange positive bemærkninger til lovforsla-

get. Vi er alle enige om, at indsatsen for de udsatte børn og unge skal styrkes. Den eksisterende indsats er simpelt hen ikke god nok. Sagsbehandlingen er ikke grundig nok, sagerne bliver ikke undersøgt tilstrækkeligt, børnene og de unge inddrages ikke altid, der mangler ofte dækkende handleplaner med præcise mål for indsatsen, og det halter med det løbende tilsyn og opfølgningen på, om børnene nu får den rigtige hjælp. Vi mangler dokumentation for indsatsen og resultaterne af den. Statistisk set klarer de tidligt anbragte børn sig dårligere senere i livet både med hensyn til uddannelse, job, sundhed, familieliv og kriminalitet.

Lovforslaget skal rette op på disse problemer. Derfor indeholder lovforslaget for det første en række opstramninger af kravene til kommunernes sagsbehandling. Både reglerne om undersøgelse og handleplaner i børnesagerne strammes op. En kvalificeret og grundig afdækning af barnets situation er en forudsætning for, at man kan vælge den rigtige hjælp fra starten. Og det er i øvrigt også vigtigt, at man netop er opmærksom på en tidlig indsats. Jo før man griber ind over for problemer, desto større chance er der for at hjælpe det pågældende barn.

Dernæst styrkes reglerne om inddragelsen af børnene. Inddragelsen af familie og netværk styrkes, og det sker jo bl.a. ved, at flere børn skal anbringes inden for netværket hos bedsteforældre, venner af familien eller lignende. Forskningen viser, at der er store fordele ved disse netværksanbringelser, for det første fordi børnene kan bevare en bedre kontakt til forældrene, og for det andet fordi anbringelserne er mere stabile og sjældnere bryder sammen.

Som nævnt kan vi se, at tidligere anbragte ofte klarer sig dårligere uddannelsesmæssigt og jobmæssigt, og derfor skal der simpelt hen også mere fokus på børnenes skolegang. Kommunerne skal være opmærksomme på, at en indsats i hjemmet eller i nærmiljøet nogle gange kan være bedre end en anbringelse for de større børn og unge. Vi ved nemlig, at det kan være meget svært at få en anbringelse til at fungere, når den unge er midt i teenageårene. Op mod halvdelen af disse anbringelser bryder sammen, og det giver kaotiske forhold for de unge bl.a. i forhold til deres skolegang.

Jeg tror, at det var hr. Villy Søvndal, der var inde på, at man fra SF's side gerne også havde

set krav til omfanget af sager, som sagsbehandlere skal tage sig af. Jeg synes, det er vigtigt at holde fast i, at spørgsmålet om, hvor mange sager en sagsbehandler kan magte, er et ledelsesmæssigt spørgsmål; det er noget, man må tage stilling til i forvaltningen i forbindelse med fordelingen af arbejdsopgaverne, og jo også fordi det behov, der er i forbindelse med en sagsbehandling, kan variere meget fra sag til sag.

Intentionerne med loven skal blive til virkelighed. Og derfor er det jo en del af det, at der gennemføres en omfattende efteruddannelsesindsats for sagsbehandlere i kommunerne. Samtidig øges kontrollen med kommunerne. Jeg skal i øvrigt understrege i forbindelse med diskussionen om økonomien, at kommunerne og regeringen jo årligt indgår kommuneaftalen, der fastlægger rammerne for økonomien på områderne generelt.

Jeg er overbevist om, at anbringelsesreformen vil betyde et markant kvalitetsløft for indsatsen. Lovforslaget har jo også fået stor opbakning og anerkendelse i høringsrunden, og jeg synes, det er positivt, at vi i bred enighed kan arbejde videre med dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 14.30

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Revision af støtte- og kontaktpersonordningen til personer med sindslidelser).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 06/10 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.